

Dr Ksenija Vinski-Gasparini

Zagreb, 30. 6. 1971.

naučni suradnik

Arheološki muzej

Z a g r e b

RECENZIJA NA PROGRAM POSTAVE
ARHEOLOŠKOG MUZEJA U ZADRU
/prapovijesni odjel/

ARHEOLOŠKOM MUZEJU ZADAR

Na osnovu Vašeg dopisa br. 01-111-1971 od 21. lipnja 1971.g., kojim ste me obavijestili da sam izabrana za recenzenta programa novog postava prapovijesnog odjela u okviru kompleksa Sv. Marije, čija je izgradnja u toku, slobodna sam iznijeti o predloženom programu svoje slijedeće mišljenje:

Idejna skica nove ekspozicije prethistorije na području djelovanja Arheološkog muzeja u Zadru koncipirana je logično prema kronološkom principu, i to od paleolitika, koji je inače u arheološkim muzejima u Hrvatskoj veoma oskudno zastupljen, pa će njegova prezentacija u Arheološkom muzeju u Zadru predstavljati vrijednu i rijetku iznimku, preko mezolitika, neolitika, eneolitika, brončanog i željeznog doba do grčke kolonizacije naše obale i rimskog osvajanja. Novina u programu ekspozicije je i prikaz geoloških slojeva unutar svakog prethistorijskog razdoblja, što obilježava koncepciju suvremenog načina izlaganja, a tu se mogu uvrstiti i primjene karata rasprostranjenosti po pojedinim epohama, te foto snimci važnijih ključnih nalazišta, kao dopuna podacima što ih pruža pokretni arheološki materijal.

Prikaz paleolitika, mezolitika, a naročito neolitika, sa svim njihovim razvojnim fazama o kojima su pružila podatke dosadašnja istraživanja, detaljno je razrađen i tu se ne bi moglo ništa više dodati. Međutim, čini mi se da je brončano doba

suviše sumarno obuhvaćeno iako je činjenica da je to razdoblje na području sjeverne Dalmacije baš najslabije istraženo. Pretpostavljam da ipak postoje podaci, iako skromni, na osnovu kojih bi se mogla izvršiti distinkcija ranog, srednjeg, a pogotovu kasnog brončanog doba, tj. onog razdoblja koje je prethodilo i predstavljalo bazu za formiranje kasnije materijalne kulture Liburna. Ova distinkcija bi se morala odraziti i na topografskoj karti.

Prema tekstu programa ekspozicije nije vidljivo kako je koncipiran razvoj materijalne kulture Liburna u okviru željeznog doba, odnosno i to rimskog osvajanja. To je možda trebalo detaljnije razraditi, kao i eventualno ukazati na njihov odnos prema susjednim željeznodobnim i ilirskim područjima, što pretpostavljam da će biti skicirano i u legendi.

Jedna principijelna primjedba odnosi se na način prezentacije materijala općenito unutar svih prethistorijskih epoha. U programu novog postava predviđa se da će eksponati biti izloženi u vitrinama pretežno prema vrstama materijala, što je naročito vidljivo iz ekspozicionog plana neolitika, tj. izlagat će se posebno keramika a posebno kameno, koštano i metalno oruđe, oružje i nakit. Bilo bi uputno da se ipak prema mogućnostima respektiraju i zatvorene cjeline naročito sa većih i značajnijih nalazišta bilo naselja, bilo nekropola. Izlaganje po vrstama materijala moglo bi izazvati osim toga i izvjesnu monotoniju u prezentaciji.

Sumarno gledano ekspozicioni plan prethistorije Arheološkog muzeja u Zadru koncipiran je na taj način, da će njegova realizacija u novim prostorijama, adekvatnim vitrinama i pogotovu uz odgovarajuću dobru rasvjetu, predstavljati suvremeno uređen Arheološki muzej koji će dostojno prezentirati arheološki fundus sjeverne Dalmacije.

Dr Ksenija Vinski-Gasparini, v.r.